

UNIVERZITA KARLOVA
3. LÉKAŘSKÁ FAKULTA

Ústav ošetrovatelství

Karolína Košková

Ošetrovatelská terminologie (česko-anglicko-ukrajinská) pro zahraniční členy ošetrovatelských týmů v ÚVN – VFN Praha

Nursing terminology (Czech-English-Ukrainian)
for foreign members of nursing teams in the Central
Military Hospital Prague

Bakalářská práce

Praha, květen 2024

Autor práce: Karolína Košková

Studijní program: Všeobecné ošetřovatelství

Bakalářský studijní obor: Všeobecné ošetřovatelství

Vedoucí práce: **PhDr. Marie Zvoničková**

Pracoviště vedoucího práce: **Ústav ošetřovatelství 3. LF UK**

Předpokládané datum obhajoby: 19. 06. 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci vypracovala samostatně a použila výhradně uvedené citované prameny, literaturu a další odborné zdroje. Současně dávám svolení k tomu, aby má závěrečná práce byla používána ke studijním účelům.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému Theses.cz a Turnitin za účelem soustavné kontroly podobnosti závěrečných prací.

V Praze dne 21. května 2024

.....

Karolína Košková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce PhDr. Marii Zvoničkové za její cenné připomínky a rady v průběhu práce, Zuzaně Verenerové za její pomoc s grafickým zpracováním obrázkového slovníku, Ing. Matěji Kohútkovi za jeho podporu v oblasti stylistiky a umělé inteligence a Mgr. Kamile Malé za provedenou korekturu.

Obsah

1	ÚVOD	7
2	MIGRACE SESTER	8
2.1	DEFINICE MIGRACE.....	8
2.2	PŘÍČINY MIGRACE.....	9
2.2.1	<i>Push and pull faktory</i>	9
2.3	DOPADY MIGRACE	10
2.3.1	<i>Vlivy na sestry imigrantky</i>	10
2.3.2	<i>Vlivy na domovskou zemi</i>	11
2.3.3	<i>Vlivy na cílovou zemi</i>	12
2.4	ETICKÉ PROBLÉMY V MIGRACI SESTER.....	13
2.5	VÝZVY PRO MIGRUJÍCÍ SESTRY	13
2.5.1	<i>Zahraniční sestry v českých nemocnicích</i>	14
2.5.2	<i>Válka na Ukrajině</i>	15
2.6	GLOBÁLNÍ TRENDY V MIGRACI SESTER	15
3	KULTURNÍ ŠOK	17
3.1	FÁZE ŠOKU.....	17
3.2	PŘÍČINY A PŘÍZNAKY KULTURNÍHO ŠOKU	18
3.3	ADAPTACE, INTEGRACE A REEMIGRACE	19
3.3.1	<i>Adaptace</i>	19
3.3.2	<i>Integrace</i>	20
3.3.3	<i>Reemigrace</i>	20
3.4	KOMUNIKAČNÍ BARIÉRA.....	20
3.5	PODPORA A STRATEGIE PRO PŘEKONÁNÍ KULTURNÍHO ŠOKU	20
4	ASPEKTY PRO VÝKON POVOLÁNÍ V ČR	22
4.1	NOSTRIFIKACE.....	22
4.2	UZNÁNÍ ODBORNÉ KVALIFIKACE	23
4.3	APROBAČNÍ ZKOUŠKA	24
4.4	DOKUMENTACE A POŽADAVKY	25
4.5	REGULACE POVOLÁNÍ.....	27
4.5.1	<i>Registrace</i>	27
4.5.2	<i>Kreditní systém</i>	28

4.5.3	Národní registr zdravotnických pracovníků.....	28
4.6	MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE.....	28
5	CÍL PRÁCE A METODIKA	29
5.1	CÍL PRÁCE	29
5.2	METODIKA	29
6	DŮVODY PRO TVORBU OBRÁZKOVÉHO SLOVNÍKU.....	30
7	ROZLOŽENÍ OBRÁZKOVÉHO SLOVNÍKU	31
8	POSTUP IMPLEMENTACE	32
8.1	POVOLENÍ KE SBĚRU DAT.....	32
8.2	ANALÝZA.....	32
8.3	VÝBĚR VHODNÝCH OBJEKTŮ DO OBRÁZKOVÉHO SLOVNÍKU	33
8.4	SBĚR DAT (FOTODOKUMENTACE).....	34
8.5	ZPRACOVÁNÍ OBRÁZKŮ A TVORBA STRUKTURY SLOVNÍKU.....	35
8.5.1	<i>První verze</i>	35
8.5.2	<i>Druhá verze</i>	35
8.5.3	<i>Třetí verze</i>	35
8.5.4	<i>Finální verze</i>	41
8.6	PŘEKLAD A TVORBA VÝSTIŽNÉ VĚTY.....	42
8.7	TISK A LAMINACE OBRÁZKOVÉHO SLOVNÍKU	43
9	DISKUSE	44
10	ZÁVĚR A DOPORUČENÍ.....	46
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54
	SEZNAM TABULEK	55
	SEZNAM PŘÍLOH.....	56

1 Úvod

V současné době je v České republice nedostatek všeobecných sester. Tento problém se nevyskytuje pouze u nás, ale mají s tím potíže i okolní státy. Vysoké školy nejsou schopny dodávat potřebné množství všeobecných sester, které by správně měly nahradit pracovní starší sestry odcházející do důchodu. [1] Přirozeně se tento globální problém řeší tzv. migrací, kdy do českého zdravotnictví přijímáme zahraniční sestry. Podle Českého statistického úřadu nejvíce početnou skupinu migrantů v České republice tvoří lidé ukrajinského původu. V tuto chvíli se počty zvyšují především z důvodu války na Ukrajině. Ale tato migrace probíhá již mnoho let a má několik fází. Další menšiny tvoří v České republice nejvíce Slováci, Vietnamci, Rusové a Rumuni. [2] Sestry migrantky si svoji cílovou zemi vybírají především podle podobné kultury a geografie. Z toho vyplývá, že Česká republika je pro ukrajinské sestry nejvhodnější volbou. [3] Migrace s sebou přináší výhody, ale i nevýhody, a to jak pro samotné migranty, tak pro cílovou zemi a její obyvatelstvo.

Tato bakalářská práce přibližuje problematiku migrace a vše, co je s ní spojeno se zaměřením na migraci z Ukrajiny do České republiky. V návaznosti na tuto problematiku je navrženo možné řešení, jak zjednodušit adaptační proces nejen ukrajinským sestrám v českých nemocnicích. Cílem práce je vytvořit obrázkový česko-anglicko-ukrajinský slovník pro zahraniční sestry. Tento slovník bude primárně k dispozici v Ústřední vojenské nemocnici (ÚVN) na oddělení ošetrovatelské péče. Slovník by měl především usnadnit překonání jazykové bariéry zahraničním sestrám pracujícím v českých nemocnicích a pomoci jim efektivně se učit. Sloužit má také k efektivnějšímu zapamatování nových českých slov a k lepší orientaci v prostředí, aby si zahraniční sestry mohly vytvářet nové vztahy na pracovišti.

2 Migrace sester

Budoucnost je vaše, vezměte si ji! zní staré pořekadlo používané při slavnostních příležitostech. Některé profese se této myšlenky chopily a využily ji, ale ošetrovatelství nikoli. Nedávno si ale sestry uvědomily význam využití příležitosti prostřednictvím migrace. Sestry si stěžovaly na pracovní podmínky, nedostatečné možnosti vzdělávání, a především na nedostatek uznání. To bylo přijato jako norma skoro ve všech zemích na světě. Bylo to bráno jako samozřejmost a ignorováno. Migrace tak pro sestry představovala příležitost, jak se realizovat a uplatnit svou moc a hodnotu. [4]

2.1 Definice migrace

Migrace není žádný nový jev současnosti, vždy tady byla a nejspíše i bude. Probíhá už desítky let, přičemž má značné důsledky pro země, z nichž sestry odcházejí. Jedná se o proces, při kterém se lidé pohybují z jednoho místa na druhé za účelem dlouhodobého pobytu. Migrantem, jak ho definuje OSN, je osoba, která pobývá v zahraničí alespoň jeden rok. Sestra, která přichází do cílové země, se bude dále v práci označovat jako sestra imigrantka. Migrace nastává z různých důvodů, ať už z politických, environmentálních, rodinných, studijních, pracovních či celkově z důvodů snahy o zlepšení životních podmínek jednice. Můžeme ji rozdělit na mezinárodní a vnitřní, legální a nelegální, nucenou a dobrovolnou, ekonomickou a politickou. V současné době většina migrantů pochází ze středně rozvinutých zemí, jelikož v těch nejméně rozvinutých často ani nemají prostředky na migraci. [1, 5]

2.2 Příčiny migrace

Sestry ze své země zpravidla neodcházejí z vlastního rozhodnutí, většinou je k tomu donutí podmínky, jimž jsou vystaveny. Jsou tlačeny svými domovskými zeměmi a přitahovány cílovými zeměmi k migraci. Cílové země tvoří tzv. pull faktory (tahové, motivační faktory), které přitahují a usnadňují pohyb sester do dané země. Naopak domovské země představují pro sestry tzv. push faktory (tlakové faktory), které vytváří pro sestry nepříznivé podmínky. [4, 6]

2.2.1 Push and pull faktory

Teorie push and pull je nejpoužívanější teoretický koncept ve výzkumu migrace. Zformuloval ji E. G. Ravenstein na konci 19. století a v 60. letech 20. století byla samotná teorie zpracovaná. Push faktory jsou negativní podmínky, kvůli kterým lidé opouštějí zemi. Patří sem například nepříznivé ekonomické, sociální, demografické a environmentální podmínky. Pull faktory jsou naopak pozitivní podmínky, které lákají lidi migrovat do dané země. Jedná se o pracovní příležitosti, příznivé podnebí, politickou svobodu, lepší zdravotnické služby aj. Z teoretického hlediska vyplývá, že v případě existujících rozdílů mezi jednotlivými zeměmi je nevyhnutelná i migrace. [7]

Faktory push and pull, které pohání mezinárodní migraci sester, na sebe navzájem působí. Sestry z ekonomicky chudších zemí s nižšími odměnami (push faktory) jsou lákány do prosperujících zemí s vyššími platy a výhodami pro zaměstnance (pull faktory). Přitažlivé náborové strategie ze strany cílové země navíc posilují sílu tohoto motivačního efektu. [6]

Pull faktory

Sestry migrují především z důvodu dostupnosti pracovních míst, příležitostí pro profesní, kariérní či osobní rozvoj. Často touží po uznání odborných znalostí, hledají stabilní sociálně-politické prostředí. V neposlední řadě, jsou motivovány atraktivním platovým ohodnocením a sociálními a důchodovými výhodami – celkově lepší kvalitou života. Všechny tyto důvody tvoří pull faktory, které přitahují sestry k migraci do cílové země. [6]

Nedostatek fakult pro sestry, nižší počet absolventů, stárnoucí ošetrovatelský personál a nedostatečné pokroky ve zdravotnických systémech a technologiích jsou faktory, které ovlivňují nedostatek sester, zejména ve vyspělých zemích. Což dále podněcuje tyto země lákat sestry k migraci. [8]

Push faktory

V domovské zemi lze pozorovat na rozdíl od cílové země push faktory, do kterých se zahrnuje nízká mzda, omezené možnosti vzdělávání a kariéry, nedostatek zdrojů pro efektivní práci, nestabilní nebo nebezpečné pracovní podmínky, nestabilní politické prostředí, výskyt HIV/AIDS, nedostatek sociálního a důchodového zabezpečení. [4, 6]

Primární příčiny migrace, push faktory, vycházejí z touhy po rozšířených možnostech profesního růstu, potřebě vyšší finanční odměny a v některých případech také z potřeby osobní bezpečnosti v důsledku politických nepokojů. [4]

2.3 Dopady migrace

Mezinárodní migrace sester výrazně ovlivňuje mnoho zemí na celém světě. Tento migrační proces může přinášet výhody, ale i nevýhody, a to jak na individuální, tak na celostátní úrovni. Migrace kvalifikovaných pracovníků z méně rozvinutých zemí do průmyslově vyspělých oblastí je součástí globalizace s řadou komplexních dopadů. A ovlivňuje různé země odlišnými způsoby. [6, 9, 10]

2.3.1 Vlivy na sestry imigrantky

Migrace sester ovlivňuje jednotlivce pozitivně, ale existují i negativní aspekty. Hlavním přínosem pro sestru imigrantku bude pravděpodobně zlepšení finanční situace, jak pro ni, tak i pro její rodinu. Finanční odměna je primární faktor, podle kterého se sestry rozhodují, zda migrovat. Jedná se o hlavní push and pull faktor. Většina sester je celosvětově špatně odměňována, zejména v rozvojových zemích. V průměru si migrující sestry z rozvojových zemí vydělávají desetkrát až dvacetkrát více, než by si vydělaly ve své domovské zemi. Zažijí i více možností kariérního rozvoje a budou pracovat za lepších pracovních podmínek. [6, 10]

Existují i negativní zkušenosti, které sestry zažívají v cílové zemi. Náročné může být období přizpůsobení se novému pracovnímu prostředí či problémy při vytváření pracovních vztahů s hostitelskými sestrami. Když si sestry imigrantky dokážou vytvořit pozitivní vztah s ostatními, jsou motivovány zůstat v práci, zvyšuje se bezpečnost a kvalita práce. Naopak pokud jsou vztahy narušené, vyvolává to pocity frustrace. Některé sestry uvádějí pocity osamělosti, izolace, zmatenost, ztrátu sebedůvěry a sebeúcty. Mnoho sester musí opustit své rodiny a čelí emocionální ztrátě. Dlouhodobé oddělení od rodiny vede k pocitům nejistoty a smutku. Dochází k jazykovým a kulturním rozdílům, které ztěžují asimilaci. Sestry kvůli rase a národnosti často trpí diskriminací a nezachází se s nimi rovně. [6, 10]

2.3.2 Vlivy na domovskou zemi

Pozitivní dopad pro domovskou zemi zajišťují jednotlivci, kteří se rozhodnou přestěhovat a tím přináší domovské zemi finanční prostředky ve formě remitencí neboli finanční pomoci. Tato finanční pomoc putuje k rodinám sester emigrantek, nebo je remitence v malém procentu přidělena na zdravotní péči v domovské zemi. [9, 10]

Další pozitivum pro domovskou zemi přináší sestry emigrantky pracující v zahraničí, které mohou usnadnit nadnárodní profesní a sociální partnerství. A pokud se vrátí zpět do domovské země, přinesou nové nápady, dovednosti, znalosti a pomůžou vybudovat sebevědomí jejich domácí zdravotnické praxi. [6, 10]

Nicméně tyto výhody jsou provázené i dalšími nevýhodami, zejména pokud odchody sester narušují schopnost země poskytovat klíčové sociální služby v místních komunitách a domovská země nedokáže kompenzovat ztrátu kvalifikovaných pracovníků. Tím se vytváří začarovaný kruh ve zdravotnickém systému. Následkem je zvýšená pracovní zátěž a nezdravé pracovní podmínky, což přispívá k migraci z domovské země. [6, 9]

Dalším negativním aspektem jsou výdaje na vzdělávání, které přináší ekonomické dopady. Chudší země, které mají omezený počet sesterského personálu, je ztrácí ve prospěch bohatých zemí s vyšším počtem sester. Rozvojové

země často investují do vzdělávání zdravotních sester, což znamená, že odchody sester z chudších zemí ve skutečnosti znamenají masivní přesun finančních prostředků z nejchudších oblastí do nejbohatších částí světa. Domovská země tedy ztrácí jak zdravotníka, tak i peníze investované do jeho vzdělání. Sestry mohou být stigmatizovány jako nemorální a společensky nezodpovědné z důvodu odchodu z jejich domovské země. Na druhou stranu mají ale právo na migraci za účelem zlepšení svých životních a pracovních podmínek. Nicméně výzkumy ukázaly, že negativní dopady převažují nad těmi pozitivními. [6, 9, 10]

2.3.3 Vlivy na cílovou zemi

Pozitivním dopadem je fakt, že migrace napomáhá kompenzovat nedostatek sester v cílových zemích. Jsou schopny plnit požadavky na rozmanitost a multikulturní pracovní síly. Zahraniční pracovníci jsou i efektivnější při léčbě pacientů různých národností. Cílové země často získávají i nepřímé ekonomické zisky z přítomnosti sester imigrantek, a to ve formě kurzů, školení a ze základních životních nákladů, které si sestry v zahraničí hradí. [6, 10]

Migrace v cílových zemích vyvolává i několik obav. Jednou z hlavních je bezpečnost pacientů. Sestry ze zahraničí mají jinou úroveň vzdělávání a jinou úroveň jazyka, a to může ovlivnit právě bezpečnost pacientů a kvalitu péče. Následkem migrace je multikulturní pracovní síla, nicméně v každé zemi je odlišná zdravotní péče a extrémní multikulturní rozmanitost naopak může omezovat produktivitu ošetrovatelského týmu. Ošetrovatelským týmům také dlouho trvá, než přijmou nové kultury. Negativním aspektem je i to, že jsou sestry v cílových zemích považovány za lidi, kteří přišli, aby ostatním vzali práci. [4, 6, 10]

Cílové země, které jsou závislé na migrujících sestrách, mají zvláštní odpovědnost dodržovat etický kodex nábory stanovený Světovou zdravotnickou organizací (WHO). Čelí etickým dilematům, týkajícím se nábory sester z rozvojových zemí, ve kterých je aktuální nedostatek zdravotnického personálu. Otázkou je, zdali by cílové země měly přijímat sestry ze zemí, které samy trpí nedostatkem ošetrovatelského personálu, ke zmírnění vlastního deficitu.

V současné době je to považováno za potenciálně neetické. Samotná migrace sester je pouze krátkodobé řešení nedostatku personálu, jelikož globální nabídka je nestálá. [1, 6, 10]

2.4 Etické problémy v migraci sester

Diskriminace je základní etický problém při migraci sester. S tímto problémem mají sestry často zkušenost na pracovištích v cílových zemích. Kvůli rase a národnosti se s nimi nezachází rovně. Migrujícím sestrám je často nabídnuta konkrétní mzda, ale po příjezdu do cílové země je částka podstatně nižší, než byla původně slíbena. Pracují stejný počet hodin a směn jako sestry hostitelské, ale přitom jsou odměňovány méně. Jsou také omezovány pozicemi na základní úrovni, vykonávají především péči přímou jako ošetřovatelé nebo práci méně žádoucí. Nedostanou se k práci, která odpovídá jejich vzdělání. Nerovné zacházení jim brání, v dalším vzdělávání či v kariérním růstu. Diskriminaci mohou zažívat i ze strany pacientů, kteří se nechtějí od nich nechat ošetřit z důvodu jiné národnosti nebo etnika. [6, 8, 11]

Pracovní diskriminace je nejen nezákonná, ale také vytváří nepříznivé a neefektivní pracovní prostředí, což může negativně ovlivnit pracovní výsledky sester imigrantek. Diskriminace na pracovišti se týká nerovného zacházení s osobami na základě barvy pleti, věku, rasy, národnostního původu, náboženství, pohlaví či postižení. Zahrnuje také obtěžování (nepřátelské a urážlivé pracovní prostředí) a nerovnost v rozhodování o zaměstnání (odměna, výhody, nábor, propuštění) na základě stereotypů. [6, 8, 11]

2.5 Výzvy pro migrující sestry

Zahraniční sestry si musí procházet v cílové zemi několika výzvami. To zahrnuje například komunikační bariéru, diskriminaci, potíže s každodenními činnostmi, nemožnost vidět rodinu, profesní rozvoj a osobní profesní rozdíly. [12]

Jazyk je pro sestry jeden z nejnáročnějších problémů, proti kterým stojí. Více se však o tomto píše v kapitole kulturní šok. Dále mohou mít potíže ve vztahu k dopravě, bydlení, účtům za energie, nakupování potravin, přístup k bankovníctví

či zdravotním službám. Mnoho sester uvedlo, že v této oblasti nebyly dostatečně připravené. Změna pracovního prostředí je také obtížná, některé sestry se cítí méněcenné nebo naopak posílené svým seberozvojem. Konflikt může vzejít i z rozdílu mezi západní a východní kulturou. Zahraniční sestry by měly mít možnost sociální podpory, a to buď od rodiny, nebo na pracovišti. [12]

2.5.1 Zahraniční sestry v českých nemocnicích

V této podkapitole budeme psát především o ukrajinských sestrách přicházejících do České republiky. Díky své výhodné geografické poloze se Česká republika stala klíčovou destinací pro migraci z celé Evropy, ať už se jedná o trvalé nebo krátkodobé pobyty. Mezi postkomunistickými zeměmi ze střední a východní Evropy patří Česká republika k největším příjemcům zahraniční pracovní síly v poměru na počet obyvatel. Ukrajínští pracovníci tvoří největší podíl mezi všemi imigranty a Ukrajina je významným zdrojem pracovní síly na českém trhu. Nově přichozí většinou získávají povolení k přechodnému pobytu za účelem zaměstnání a podnikání. K roku 2022 bylo v ČR 1,1 milionu cizinců 57 % z nich byli Ukrajinci, dále 11 % Slováci, 6 % Vietnamci, 4 % Rusové a 2 % Rumuni. [2, 3]

Když se rozpadl Sovětský svaz, došlo k tomu, že se Ukrajinci vraceli do své domovské země a nastala transformace, kdy země musela čelit vysoké nezaměstnanosti, korupci, vysoké inflaci, špatnému politickému prostředí, závislosti na ruských energetických zdrojích. Tato nespokojenost vedla tzv. k Oranžové revoluci, která vznikla jako odpověď na parlamentní volby v roce 2004. Bohužel západní politika nebyla úspěšná a zpět k moci se dostali proruští politici. Nicméně v 90. letech 20. století započal transformační proces, který byl orientován na západní Evropu, docházelo k migračnímu toku z Ukrajiny na západ. Samotná migrace už se nerealizovala z etnických či politických důvodů, ale z důvodů ekonomických. Jestliže mluvíme o ukrajinské migraci, jedná se především o migraci cyklickou, to znamená, že většina migrantů se chce vrátit do své domovské země. [3]

Migrace byla významná také v období, kdy se do EU přidaly nové členské státy, a to v roce 2004 a 2007. Všichni byli zapojeni do společného trhu, který umožňoval volný pohyb pracovní síly. Můžeme pozorovat vzor východo–západní migrace, z nových členských států EU do západní Evropy anebo z nově nezávislých států do EU. [3]

2.5.2 Válka na Ukrajině

Další vlna migrace nastala v roce 2022, kdy začala ruská invaze na Ukrajinu. Válka ovlivnila nejen samotnou Ukrajinu, ale i celou Českou republiku. Ukrajinské sestry přicházely do České republiky a hledaly zde pracovní uplatnění ve zdravotnictví. V tento moment nastal problém s uznáváním odborné kvalifikace. Mohlo se stát, že doklady o vzdělávání byly ztraceny nebo zničeny. Mezi prvními zareagovala na tuto situaci Ústřední vojenská nemocnice v Praze, která začala přijímat sestry a lékaře, kteří žádali o pracovní uplatnění. Zpočátku byli samozřejmě umisťováni na pomocné pozice, museli se naučit češtinu a dosáhnout uznání své kvalifikace pomocí aprobační zkoušky v České republice. Byla jim nabídnuta i možnost ubytování poblíž zaměstnání. Nemocnice také spolupracuje s Červeným křížem, jehož prostřednictvím zaměstnávají ukrajinské sestry imigrantky. [13, 14]

Mnoho oddělení v Ústřední vojenské nemocnici rádo pomohlo zapojit sestry imigrantky do systému, jelikož sami měli málo sester na oddělení a vrchní sestry je rády přijaly. [14]

2.6 Globální trendy v migraci sester

Podle zprávy v časopise American Journal of Nursing z března 2022, Mezinárodní centrum pro migraci sester (ICNM) odhaduje, že v příštím desetiletí bude celosvětově potřeba 10,6 milionu nových sester, aby se vyřešil stávající nedostatek sester a nahradilo 4,7 milionů sester, u kterých se očekává odchod do důchodu. [1]

V současné době je celosvětově nedostatek zdravotnického personálu. Ve většině průmyslových zemí bude docházet nebo už dochází k nedostatku sester, kvůli zvýšení požadavků na zdravotní péči. Světová zdravotnická organizace (WHO) zjistila, že 77 % vyspělých zemí už má problém s nedostatkem ošetřujícího personálu. Tyto země často spoléhají na zdravotní sestry ze zahraničí a snaží se tím situaci zmírnit. Nedostatek je zjevný i v rozvojových zemích. [6]

Migrační proud začíná v rozvojových zemích a směřuje do průmyslových zemí. Největším zdrojem migrujících sester jsou Filipíny, dále Karibik, jižní Afrika, Indie a Čína. Tyto sestry nejčastěji migrují do Spojených států amerických, Spojeného království, Norska, Austrálie a Saúdské Arábie. Některé vyspělé země jako Spojené království a Austrálie jsou zdrojem i příjemcem migrujících sester. [6]

3 Kulturní šok

Sestry, které přicházejí do cílových zemí, prožívají traumatický proces adaptace na změnu, označovaný jako kulturní šok. Kulturní šok je stresová situace, která postihuje každého, ocitne-li se v neznámém prostředí. Je to rychlá a intenzivní reakce, jejíž nezvládnutí může vést k dlouhodobým následkům, například k posttraumatickým a psychosomatickým obtížím. Sestry mohou vnímat určité rozdíly v oblastech, jako jsou klimatické podmínky, jazyk, rituály, zvyky, strava a mentalita, to vše může být v jejich domovské zemi odlišné. [15]

Nejsou si jisty, co se od nich očekává a co můžou ony očekávat od cizí kultury či společnosti. Objevují se pocity nedostatečnosti, selhání, nedostatek sebedůvěry a odvahy. Kulturní šok způsobuje psychický i fyzický diskomfort. [16]

Antropologové používají termín *kulturní šok* k popisu emocí projevujících se při dezorientaci a stresu; popisují pocity, které prožívají jednotlivci vstupující do neznámého kulturního prostředí. Tento stav je způsoben především nečekanými a překvapujícími zážitky, jež vznikají v důsledku kontaktu s cizí a neznámou kulturou. Nejedná se o jednorázový a rychlý proces. Je to naopak proces, který může trvat týdny až měsíce. [15]

Termín *kulturní šok* poprvé použil v roce 1951 antropolog Cora Du Boise. Dalším antropologem, který se tomuto tématu věnoval, byl Kalervo Oberg, který v roce 1954 popsal 4 fáze kulturního šoku. [15]

3.1 Fáze šoku

Průběh fází šoku je charakterizován křivkou ve tvaru U, kdy při určitých fázích je člověk nahoře jindy dole. Kulturní šok se podle Obergovy studie rozděluje na 4 fáze: [15]

1. fáze líbánek (angl. honeymoon), také *turistická fáze*,
2. fáze krize (angl. crisis),
3. fáze zotavení (angl. recovery),
4. fáze přizpůsobení (angl. adjustment).

V první fázi je kladen důraz na počáteční euforii, okouzlení, objevování. Trvá několik dnů až týdnů. Sestra vnímá pouze povrchní rysy nové kultury. Druhá fáze je charakterizována obratem, pocity frustrace, úzkosti, hněvu. Sestra začíná poznávat realitu nové kultury a vnímá negativní aspekty. Tato fáze bývá nejtěžší a trvá několik týdnů až měsíců. Ve třetí fázi dochází k porozumění, přijímání nové kultury, k odhodlanosti a kulturnímu učení. V poslední fázi dochází k vyrovnání, kdy sestra zvládá každodenní činnosti a lépe se orientuje. Přijímá cizí kulturu za nový domov. Projektuje své schopnosti v nových životních podmínkách. [15, 16]

3.2 Příčiny a příznaky kulturního šoku

Kulturní šok může být způsobený mnoha faktory, včetně sociálního postavení, rasy, etnické příslušnosti, náboženství a kulturního povědomí. Dále do příčin kulturního šoku zahrnujeme:

1. **podnebí** – tento faktor může být stresující, změna klimatu může ovlivnit zdraví,
2. **jazyk** – porozumět novému jazyku může být pro někoho snadné, ale pro někoho zase nikoli, jazyková bariéra je běžný faktor, který vytváří kulturní šok,
3. **jídlo** – někomu nemusí chutnat nová jídla a nebude je třeba umět jíst,
4. **společenská pravidla** – v každé společnosti jsou nepsaná pravidla a mají dopad na každodenní fungování,
5. **různé životní styly** – každý máme jiný životní styl v dané zemi a málokdo se tomu umí přizpůsobit. [17, 18]

Jednotlivé osoby mohou projevovat různorodé příznaky kulturního šoku, a to jak v rozsahu, tak v intenzitě. Do příznaků kulturního šoku patří například:

1. **úzkost, deprese a osamělost** – převážně se objevují na počátku celého procesu,
2. **stesk po domově** – je běžné postrádat svoji rodinu, přátele a domov, který jsme opustili,

3. **narušený spánek** – většinou kvůli rozdílu v časovém pásmu, může to být ale i důsledek stresu nebo nekonečného přemýšlení nad novou situací,
4. **snížená produktivita / ztráta motivace** – kvůli neschopnosti se vyrovnat se stresem, může být obtížné dosáhnout profesionálního výkonu, pocit nezájmu o společenské aktivity,
5. **izolace** – je důležité si vytvořit nový sociální kruh přátel,
6. **špatné plánování času** – je užitečné si vytvořit priority a najít rovnováhu mezi prací a odpočinkem,
7. **změna osobnosti** – změna přízvuku, šatníku atd. změna by měla proběhnout přirozeně. [18, 19]

3.3 Adaptace, integrace a reemigrace

Adaptace, integrace a reemigrace jsou důležité fáze přizpůsobování se nové kultuře. Adaptace a integrace jsou procesy, které sestry imigrantky zažívají v cílových zemích, a naopak reemigrace je proces, který se vykytuje, když se sestry vrací do své domovské země. [15, 20]

3.3.1 Adaptace

Adaptace je proces, při kterém se sestra přizpůsobuje novým podmínkám v cílové zemi. Seznamuje se s organizací, s jejími cíli, kulturou, očekáváními a strukturou. Zahrnuje také učení rolí, pracovní očekávání a seznamování s kolegy. Kulturní a jazyková adaptace sester má dva aspekty. Krátkodobé přechodné období, kdy se sestra učí základní dovednosti potřebné pro zaměstnání. A dlouhodobé integrační období, kdy si sestra osvojuje jazykové, kulturní a profesní kompetence, dokáže získat nezávislost ve svých pracovních rolích a prostředí. Adaptace je u každého jedince odlišná a trvá různě dlouho. Probíhá na fyziologické, psychologické a sociokulturní úrovni. Po úspěšné adaptaci sestra přijímá v podstatě novou identitu. [15, 20]

3.3.2 Integrace

Integrace je proces, při kterém sestra přijímá novou kulturu, ale zároveň si zachovává svoji původní. Nejefektivnější způsob adaptace je právě integrace. Tímto procesem sestra rozvíjí pocit sounáležitosti, stává se součástí pracovní síly, a může efektivně pracovat. Celý proces je časově náročný a ovlivňuje fyzickou a psychickou pohodu sester imigrantek. [15, 20]

3.3.3 Reemigrace

Sestry, které se vrací zpět do své domovské země, prožívají tzv. reentry šok. Proces, při kterém se musí přizpůsobit původní kultuře, je mnohem náročnější než přizpůsobení kultuře nové. Tento proces neumožňuje sestřám připravit se na případné problémy, které mohou vzniknout po návratu do původního prostředí. [15]

3.4 Komunikační bariéra

Pro sestry představuje jazyková bariéra v cílových zemích značné obtíže. Jazyk slouží jako prostředek k vytváření sociálních identit a podpoře vzniku vztahu mezi jednotlivci. Často se stává, že sestry nevládnou místním hovorovým jazykem či slangem, což může být překážkou, která brání v socializaci a sebevyjádření v novém prostředí. Může nastat problém s dorozuměním s kolegy a pacienty. Často kvůli přítomnosti přízvuku mají sestry potíže, i když jejich rodný jazyk je stejný jako v cílové zemi. A to vede k sociálnímu vyloučení. Sestry kvůli tomu čelí pocitům frustrace, sebepodceňování. Jazyková bariéra vytváří stresory a další překážky, které mohou mít za následek méně efektivní práci sester. [6, 12]

3.5 Podpora a strategie pro překonání kulturního šoku

Existují tři strategie pro překonání kulturního šoku. Vnitroorganizační, sociokulturní a profesní rozvojová. Tyto strategie podporují adaptaci u sester imigrantek. [20]

Vnitroorganizační strategie

Vnitroorganizační strategie zahrnuje podporu a politiku organizace a managementu. Usnadňuje nábor zahraničních sester a podporuje rozmanitost v multidisciplinárním týmu. Chrání sestry před diskriminací. Na pracovišti vytváří jak formální, tak neformální vztahy. Příznivé pracovní podmínky, způsoby, uspořádání a atmosféra jsou důsledkem spravedlivého a rovného zacházení. Sociální a pracovní interakce pomáhá zahraničním sestřím se lépe začlenit do kolektivu a mohou s ostatními sdílet kulturní zkušenosti, což pomáhá i ke zmírnění jejich negativních zkušeností. [20]

Sociokulturní strategie

Sociokulturní strategie zahrnuje školení, učení, sociální podporu, přátelství, jazyk a komunikaci, rozvoj osobních dovedností. Podpora kulturního povědomí a kulturního učení zmírňuje stereotypy a nesprávné vnímání a tím posilují sociální a profesní vztahy. Sociální podpora a přátelství zahrnují poskytování sociálního vybavení a úhradu nákladů. Zahraničním sestřím se snižují náklady, zmenšuje se pocit izolace a celkově to pozitivně ovlivňuje jejich kvalitu života. Sociální aktivity, vzájemné interakce podporují kulturní adaptaci. Jazykové kurzy a školení umožňují zahraničním sestřím hladký přechod a pomáhají zlepšit jejich jazykové schopnosti v místním jazyce. Rozvoj osobnostních dovedností, jako je sebedůvěra, odolnost, odhodlání a naděje, pomohl zahraničním sestřím překonat adaptační výzvy a tím se zvýšila jejich nezávislost, sebevědomí a spokojenost v práci. [20]

Profesní rozvojová strategie

Profesní rozvojová strategie umožňuje zahraničním sestřím rozvoj kompetencí, schopností z praxe a profesní rozvoj na pracovišti. Zahrnuje udělování licencí, certifikací, uznání kompetencí a mentorství. Podporuje uznávání dříve získaných kompetencí, rovněž i získávání nových a rozvoj stávajících kompetencí. To pomáhá zahraničním sestřím začlenit se do zdravotnického systému. Také mentorství usnadňuje sestřím adaptaci v cílové zemi a v organizaci, mohou využít svoje dovednosti, získat odborné a jazykové schopnosti. Mentorství od kolegů má pozitivní dopad na adaptaci a na rychlejší integraci do organizace. [20]

4 Aspekty pro výkon povolání v ČR

Všeobecná sestra patří do skupiny tzv. regulovaných povolání, proto zahraniční sestry, které přicházejí za prací do České republiky, musí splnit několik požadavků, aby mohly toto povolání vykonávat. Jedná se například o nostrifikaci, uznání odborné kvalifikace či aprobační zkoušku. [21–23]

Všechny informace obsažené v této kapitole jsou dostupné a vždy aktuální na stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR.

4.1 Nostrifikace

Tzv. nostrifikace představuje proces, v rámci něhož je zahraniční vysokoškolské vzdělání (kvalifikace) uznáno jako rovnocenné s vysokoškolským vzděláním získaným v České republice. Nostrifikace se vztahuje i na základní, středoškolské a vyšší odborné vzdělání, kdy dochází k uznání rovnocenné platnosti vzdělání. Tento proces probíhá ve správním řízení, které je vedeno na základě žádosti žadatele, tj. absolventa zahraniční vysoké školy, podle zákona 111/1998, o vysokých školách a zákona 500/2004, správní řád. [21]

Termín kvalifikace označuje přímo diplom či jiný oficiální doklad o dosažení vzdělání. Nostrifikace je potřeba pro další studium v České republice a také jako doklad o dosaženém vzdělání při hledání pracovní příležitosti. Celý proces nostrifikace trvá přibližně 60 dní, kdy česká vysoká škola zkontaktuje zahraniční, aby porovнала studované předměty a získaný diplom. [21, 24]

V samotném řízení o uznání zahraničního vzdělání a kvalifikace se nejedná o uznání odborné kvalifikace. Nevztahuje se to na uznání vzdělání pro výkon tzv. regulovaných povolání, jako jsou například učitelé, lékaři, sestry, advokáti, architekti a další. Nostrifikace sama o sobě neuděluje oprávnění k výkonu regulované profese. [21]

V České republice může dojít k uznání rovnocennosti vzdělání dvěma způsoby:

1. Na základě tzv. ekvivalenčních dohod, kdy má Česká republika sjednané mezinárodní smlouvy o vzájemném uznání rovnocennosti dokladů o vzdělání. Jedná se o Maďarsko, Německo, Slovensko, Polsko a Slovinsko.
2. Nostrifikací základního, středního a vyššího odborného vzdělání (probíhá na odborech školství u daných krajských úřadů), dále nostrifikací vysokoškolského vzdělání. [25]

Nostrifikace vysokoškolského vzdělání se může uskutečnit na čtyřech místech:

1. veřejná vysoká škola (která má akreditovaný obsahově podobný studijní program),
2. Ministerstvo obrany (rozhoduje o vysokoškolském vzdělání a kvalifikaci v oblasti vojenství),
3. Ministerstvo vnitra (rozhoduje v oblasti bezpečnostních služeb),
4. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (je odvolacím orgánem v případě zamítnutí žádosti veřejnou vysokou školou). [21]

4.2 Uznání odborné kvalifikace

Aby v České republice mohly pracovat zahraniční všeobecné sestry, které spadají mezi tzv. regulované profese, musí mít uznané nejenom vzdělání, ale i odbornou kvalifikaci neboli profesní uznání. Posuzování odborných kvalifikací se soustředí na zhodnocení znalostí a dovedností konkrétní osoby. Tyto znalosti a dovednosti mohou být potvrzeny jednak oficiálními doklady o formální kvalifikaci a jednak praxí při výkonu dané činnosti nebo jinými relevantními doklady. Výsledkem procesu je rozhodnutí, zda daná sestra má dostatečné schopnosti a znalosti, aby mohla vykonávat svoje povolání. Odbornou kvalifikaci uznává příslušný regulační orgán České republiky, který má danou profesi na starost. V případě všeobecných sester se jedná o Ministerstvo zdravotnictví. [22, 26]

Uznávací orgán rozhodne o tom zda:

- uzná odbornou kvalifikaci,
- neuzná odbornou kvalifikaci. [26, 27]

Pokud existují významné rozdíly mezi splněnými a požadovanými podmínkami pro výkon povolání, nabídne se kompenzační opatření – adaptační období nebo rozdílová zkouška. [26, 27]

Pokud má jedinec kvalifikaci sestry pro všeobecnou péči, může si zažádat o uznání odborné kvalifikace formou Evropského profesního průkazu. Evropský profesní průkaz (European Professional Card, EPC) je elektronický doklad, díky kterému si zahraniční sestry mohou nechat uznat svou odbornou kvalifikaci v jiné zemi EU než v té, ve které svou kvalifikaci získaly. [26, 28]

4.3 Aprobační zkouška

Uznání způsobilosti k výkonu nelékařského povolání je závislé na úspěšném absolvování aprobační zkoušky. Aprobační zkoušky pro nelékařská zdravotnická povolání má na starosti organizace Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (NCO, NZO) v Brně, tato odpovědnost byla přidělena Ministerstvem zdravotnictví ČR. [23, 29]

Aprobační zkouška ověřuje teoretické znalosti, porozumění systému zdravotnictví v České republice a schopnost odborně se vyjadřovat v českém jazyce v nezbytně nutném rozsahu pro výkon povolání v České republice. Při úspěšném složení zkoušky vydá Ministerstvo zdravotnictví doklad o složení aprobační zkoušky, s tímto dokladem může žadatel podat žádost o uznání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání. [23, 29]

Aprobační zkouška se skládá ze tří částí:

1. **Písemná část** – součástí této části jsou dva testy. Test, který ověřuje odborné znalosti, a test, který zkoumá znalost systému zdravotnictví a základů práva ve vztahu k poskytování zdravotních služeb v České republice. Oba testy je možné vykonávat v českém, anglickém, německém, francouzském a ruském jazyce.

2. **Praktická část** – probíhá u poskytovatele zdravotních služeb či sociálních služeb. Zkoušku uchazeč vykonává pod přímým dohledem zdravotnického pracovníka se způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu v daném oboru. Ten následně písemně zhodnotí, zda byla zkouška úspěšně složena. Praktická část u každého povolání trvá různě dlouho, u všeobecné sestry trvá 40 dnů.
3. **Ústní odborná zkouška** – v této části se ověřují odborné znalosti a schopnost se vyjadřovat v českém jazyce. Zkouška se uskutečňuje před zkušební komisí jmenovanou ministrem zdravotnictví a skládá se ze tří vylosovaných otázek. Při úspěšném složení zkoušky vydá ministerstvo zdravotnictví doklad o složení aprobační zkoušky.

[23, 29]

4.4 Dokumentace a požadavky

K jednotlivým žádostem o nostrifikaci, uznání odborné kvalifikace nebo výsledkům aprobační zkoušky je nezbytné doložit doklad o vzdělání a případně doložit praxi.

K žádosti nostrifikace vysokoškolského vzdělání je nutné doložit:

- originál nebo úředně ověřenou kopii zahraničního vysokoškolského diplomu,
- originál nebo úředně ověřenou kopii dodatku diplomu – s informací o rozsahu a obsahu vzdělání,
- plnou moc,
- oddací list, rodný list,
- doklad prokazující místo pobytu,
- doklad o zaplacení správního poplatku ve výši 3000 Kč,
- kopii občanského průkazu či cestovního pasu – doporučené. [21, 25, 30]

K žádosti o uznání odborné kvalifikace je potřeba splnit tyto podmínky:

- Žadatel musí mít ukončené střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vysokoškolské vzdělání.
- Se středním vzděláním s maturitou je potřeba splnit odbornou praxi v délce nejméně 5 let v tom oboru, kterého se týká žádost.
- S vysokoškolským vzděláním musí mít žadatel nejméně 2 roky odborné praxe v oboru, pro který bude vydáno povolení. [22]

K žádosti o uznání odborné kvalifikace je potřeba doložit tyto dokumenty:

- doklad totožnosti žadatele,
- doklad prokazující odbornou kvalifikaci – maturitní vysvědčení, doklad o absolvování vyšší odborné školy, vysokoškolský diplom včetně dodatku k diplomu anebo doklad o odborné praxi,
- doklad o zaplacení správního poplatku ve výši 2000 Kč. [22]

K žádosti o vykonání písemné části aprobační zkoušky je nutné přiložit:

- ověřenou kopii rozhodnutí o nostrifikaci zahraničního vzdělání,
- ověřenou kopii dokladů o získaném zahraničním vzdělání – diplom,
- kopii oddacího listu či jiného dokladu o změně příjmení. [23, 29]

K žádosti o vykonání praktické části aprobační zkoušky je nutné doložit:

- potvrzení o vykonání písemné části zkoušky,
- originál nebo ověřenou kopii dokladu o zdravotní způsobilosti,
- originál nebo ověřenou kopii dokladu o bezúhonnosti,
- doklad o zaplacení správního poplatku ve výši 500 Kč. [23, 29]

Žádost o ústní odbornou zkoušku se nepodává. NCO, NZO zašle uchazečům pozvánku s instrukcemi.

K žádosti o uznání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání je nutno doložit:

- doklad o úspěšně složené aprobační zkoušce,
- ověřená kopie překladu dokladu o získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání – diplom,
- ověřená kopie rozhodnutí o nostrifikaci zahraničního vzdělání,
- originál nebo ověřená kopie potvrzení o zdravotní způsobilosti,
- originál nebo ověřená kopie potvrzení o bezúhonnosti,
- kopie dokladu o typu pobytu na území České republiky,
- kolek v hodnotě 500 Kč nebo doklad o zaplacení správního poplatku.

[29]

4.5 Regulace povolání

Existují státem regulované profese, které jsou náročné na odborné znalosti, tudíž je nemůže vykonávat každý jedinec. Vykonávat je může pouze osoba, která splní dané normy a požadavky. Jedná se o stupeň a obor vzdělání, zdravotní způsobilost a bezúhonnost. Do tzv. regulovaných povolání zařazujeme například lékaře, sestry, farmaceuty, porodní asistentky a další. Kompetentním orgánem, který reguluje tzv. regulované profese, může být například ministerstvo, pod nějž určité povolání spadá. Povolání jako je lékař či sestra přísluší Ministerstvu zdravotnictví ČR. [31, 32]

4.5.1 Registrace

Registr zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a hostujících osob byl v roce 2017 ukončen. Bylo zrušeno i vydávání osvědčení k výkonu zdravotnického pracovníka bez odborného dohledu. V současné době se osvědčení nevydávají ani se neprodlužují a není potřeba ho mít. Nicméně zdravotnický pracovník musí být podle zákona 96/2004 způsobilý. Způsobilý je ten, kdo má odbornou způsobilost, zdravotní způsobilost a bezúhonnost. [33]

4.5.2 Kreditní systém

Kreditní systém spojený s vydáváním osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu byl také zrušen. Cílem zrušení bylo poskytnout profesnímu vzdělávání reálný a v praxi realizovatelná základ, který by přispíval ke zlepšení kvality zdravotních služeb. Kreditní systém měl za úkol podpořit celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků, dnes to má na starosti poskytovatel zdravotních služeb. [33]

4.5.3 Národní registr zdravotnických pracovníků

Národní registr zdravotnických pracovníků je součástí Národního zdravotnického informačního systému a byl založen v roce 2017. Obsahuje údaje o všech zdravotnických pracovnících, jak lékařských, tak i nelékařských. Data do něj přidávají akreditovaná zařízení, vzdělávací zařízení, pověřené instituce a poskytovatelé zdravotních či sociálních služeb. Dále Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo práce a sociálních věd, soudy, komory. [33, 34]

První záznam do Národního registru zdravotnických pracovníků udělá jednotlivci vzdělávací instituce nebo poskytovatel zdravotních nebo sociálních služeb. Údaje z původního Registru byly přesunuty do nového. Zdravotnický pracovník se sám do Registru nemůže zapsat, má možnost pouze do něj nahlížet. [33, 34]

4.6 Mezinárodní spolupráce

Pro ukrajinské diplomy vydané v období od 6. června 1972 do 27. února 2000 platí *Protokol o rovnocennosti dokumentů o vzdělání, vědeckých hodnostech a titulech, které jsou vydávány nebo udělovány v Československé socialistické republice a ve Svazu sovětských socialistických republik*. Díky tomuto protokolu jsou diplomy vydané v daném období automaticky považovány za rovnocenné s českými diplomy, aniž by bylo třeba žádat o nostrifikaci. [35]

5 Cíl práce a metodika

5.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je navrhnout a vytvořit obrázkový česko-anglicko-ukrajinský slovník. Tento slovník bude k dispozici zahraničním sestřám na oddělení ošetrovatelské péče v ÚVN. Ve slovníku se budou nacházet základní zdravotnické i nezdravotnické pojmy pro každodenní používání.

Dalším cílem je usnadnit zahraničním sestřám pracujícím v českých nemocnicích překonání jazykové bariéry, pomocí efektivních metod učení. Sestry tak mohou získat větší sebedůvěru, pociťovat méně strachu a úzkosti z neznámého prostředí. Slovník bude sloužit primárně pro ukrajinské sestry, které mají v českých nemocnicích největší početní zastoupení v rámci skupiny migrantek.

Výsledkem bude tištěný oboustranný obrázkový slovník ve formátu A3, který bude k dispozici na sesterně oddělení ošetrovatelské péče a bude laminovaný.

5.2 Metodika

V úvodní fázi je nezbytné získat schválení pro všechny potřebné dokumenty, což je důležité pro následný průběh práce. Poté bude provedena fotodokumentace oddělení ošetrovatelské péče s každodenně používanými objekty, jejichž názvy se budou překládat. Provede se analýza již existujících obrázkových slovníků používaných v ÚVN. Analýzou stávajících obrázkových slovníků se zjistí jejich případná omezení a nedostatky, tak aby nový obrázkový slovník mohl lépe pomáhat na oddělení ošetrovatelské péče.

Po zhodnocení analýzy následuje fáze tvorby nového obrázkového slovníku, která zahrnuje detailní záznamy a popisy jednotlivých kroků. Nejprve se navrhne struktura rozložení jednotlivých objektů a poté se bude plánovat barevné schéma. Vytvořený slovník bude graficky upravený a bude vycházet z vyfocených fotografií z oddělení ošetrovatelské péče. Překlad českých slov do angličtiny a ukrajinštiny bude konzultován s rodilými mluvčími. Ke každému přeloženému slovu bude vytvořena vhodná věta, která jej v kontextu výstižně vysvětlí.

6 Důvody pro tvorbu obrázkového slovníku

Prvním důvodem pro zpracování této bakalářské práce byla skutečnost, že české nemocnice v současné době pocítily zvýšený počet příchozích zahraničních sester, především ukrajinského původu. V nemocnicích, jako je ÚVN, není k dispozici žádný obrázkový slovník, který by mohl pomáhat nově přicházejícím sestřám při procesu učení se českým výrazům a začleňování do českého zdravotního systému.

Druhým důvodem pro vytvoření slovníku byl fakt, že na pracovišti často dochází k nedorozuměním kvůli jazykové bariéře. Díky tomuto slovníku budou mít sestry nejčastěji používaná slova stále na očích, což jim pomůže si české výrazy snáze zapamatovat. Ovlivní to nejen komunikaci s pacienty a mezi kolegy, ale i rychlejší adaptaci a navazování vztahů.

Třetím důvodem je, že české sestry si zapamatují anglické výrazy, což by jim mohlo pomoci při dalším odborném vzdělávání. Mnoho odborné literatury v oblasti zdravotnictví je psáno v anglickém jazyce, a proto schopnost porozumět a zapamatovat si anglické termíny jim umožní lépe využívat tyto zdroje. Tím selepší jejich schopnost sledovat nejnovější trendy a postupy ve svém oboru, což má přímý vliv na kvalitu poskytované péče.

Každý rok odchází do důchodu určitý počet sester, přičemž množství nových sester, které české školství dokáže zajistit, není dostatečné k nahrazení odcházejících sester. [1] Často se uskutečňují náboje zahraničních sester z okolních zemí a vytvoření tohoto slovníku by pomohlo přispět k usnadnění jejich integrace.

7 Rozložení obrázkového slovníku

Obrázkový slovník se bude v první řadě využívat na oddělení ošetřovatelské péče v ÚVN. Nicméně se může použít i na jiných odděleních, kde bude potřeba. Obrázkový slovník bude rozdělen na tři místnosti – pokoj, koupelnu a chodbu. Každá místnost bude na samostatném papíře formátu A3 z obou stran.

Na přední straně se bude nacházet obrázkový slovník. Uprostřed stránky bude obrázek místnosti a okolo něj budou zvýrazněné a přeložené detaily jednotlivých objektů s vizuální ilustrací, jako např. lůžko, sprcha nebo rukavice. Slova budou psaná v češtině a přeložená do anglického a ukrajinského jazyka.

Na opačné straně obrázkového slovníku bude doplňkový slovník, který bude také obsahovat vizuální ilustraci. Ke každému překládanému objektu se vytvoří výstižná věta, která bude taktéž přeložena do anglického a ukrajinského jazyka. Tento slovník bude sloužit pouze jako doplněk k obrázkovému slovníku na přední straně, který umožní novým zahraničním sestřám získat komplexnější porozumění slovní zásobě.

8 Postup implementace

V této kapitole se bude popisovat celý postup vytvoření obrázkového slovníku. Jsou zde také představeny jednotlivé podoby slovníku, které byly podkladem pro finální verzi, která se nakonec vytiskla a zalaminovala. Implementaci obrázkového slovníku je možné rozdělit do sedmi na sebe navazujících kroků.

Kroky implementace:

1. povolení ke sběru dat,
2. analýza,
3. výběr vhodných objektů do obrázkového slovníku,
4. sběr dat (fotodokumentace),
5. zpracování obrázků a sestavení obrázkového slovníku:
 - a. první verze;
 - b. druhá verze;
 - c. třetí verze;
 - d. finální verze,
6. překlad,
7. tisk a laminace obrázkového slovníku.

8.1 Povolení ke sběru dat

Před pořizováním jakékoli fotodokumentace v nemocnici bylo potřeba v prvním kroku podat žádost o souhlas se zpracováním bakalářské práce. Paní náměstkyně ředitele Mgr. Lenka Gutová, MBA, LL. M. této žádosti vyhověla. Další žádost byla zaslána ke schválení fakultní etické komisi.

8.2 Analýza

Nejdříve bylo potřeba zjistit, zdali nějaký slovník v jakékoli formě v ÚVN existuje. Tato analýza se prováděla z důvodu získání informací o současném stavu a obsahu dostupných slovníků. Tímto způsobem se mohly identifikovat nedostatky, nejasnosti nebo potenciální oblasti, které by mohly být doplněny či vylepšeny.

Tento krok poskytl důležitý rámec pro návrh a tvorbu nového obrázkového slovníku. Na základě osobních zkušeností z různých oddělení, vyhledávání na internetu a konzultací s vedoucími pracovníky lze konstatovat, že žádný obrázkový slovník určený pro zahraniční sestry v této chvíli není v ÚVN k dispozici.

V době psaní této bakalářské práce jsou k dispozici komunikační karty pro pacienty cizince a zdravotníky, na kterých jsou nejčastější slovní spojení s překladem do několika jazyků. Komunikační karty si může každý stáhnout na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví ČR. [36] Komunikační karty ale neslouží pro nově příchozí zahraniční sestry k učení, ale spíše jako opora v komunikaci pro sestry, které ošetřují zahraničního pacienta a neovládají jeho řeč.

Dále například existuje česko-ukrajinská učebnice s názvem Léčíme česky: čeština pro ukrajinské sestry a jiné zdravotníky. [37] Tato učebnice je navržena tak, aby mohla být využita jak při samostudiu, tak i v kurzech zdravotnické češtiny. Je určena pro nelékařské zdravotnické pracovníky, hlavním cílem je pomoci studentům se slovní zásobou a frázemi používanými v nemocnici.

8.3 Výběr vhodných objektů do obrázkového slovníku

Základem pro vytvoření obrázkového slovníku byly tři místnosti na oddělení ošetrovatelské péče: pokoj, koupelna a chodba. Všechny vybrané objekty vycházely z těchto místností. Snahou bylo vybrat základní objekty, jak zdravotnické, tak i nezdravotnické, se kterými se zahraniční sestry setkají jako první při každodenních situacích. Zahraniční sestry budou nejprve na pozicích ošetrovatelů či sanitářů, tudíž se vybíralo do slovníku více nezdravotnických objektů. Možných objektů, jejichž názvy by bylo potřeba přeložit, je mnoho. Z důvodu omezeného prostoru na stránce bylo nutné vybrat pouze ty nejpoužívanější. Snadno použitelný slovník musí být jednoduchý a přehledný.

Proces výběru důležitých objektů nebyl snadný, bylo potřeba několika revizí, aby se zbytečné objekty odstranily. Před samotnou fotodokumentací byly sepsány základní objekty: lůžko, noční stolek, křeslo, skříň, jídelní stolek, sprcha, toaleta, mobilní toaleta, umyvadlo, mobilní vana, dezinfekce na ruce, dveře, zdravotnické rukavice, hodiny, zdravotnický vozík. Zbytek objektů bylo doplněno

v průběhu fotodokumentace jednotlivých místností: zvonek, ovladač lůžka, madlo, zrcadlo, nádoba na ostré předměty, černý pytel na nebezpečný odpad, pytle na špinavé prádlo. Díky tomuto se nezapomnělo na důležité pomůcky, používané na oddělení ošetrovatelské péče. Během fotodokumentace byly pořízeny i fotografie, které do slovníku nebyly použity: bryndák, EKG, půlítka a drtička, podložka pro přesun pacienta, postranice a hrazda.

8.4 Sběr dat (fotodokumentace)

Data se získávala metodou fotodokumentace místností a objektů. Než se začala sbírat samotná data do obrázkového slovníku, bylo zapotřebí nejprve kontaktovat vrchní sestru oddělení ošetrovatelské péče Mgr. Václavu Otcovou, MBA a všechno jí ohledně práce vysvětlit. Domluvil se termín, ve kterém by se fotodokumentace mohla uskutečnit. Sběr dat proběhl 15. 2. 2024 po domluvě s vrchní sestrou v dopoledních hodinách, aby se nenarušil chod oddělení. K pořízení fotodokumentace byl použit telefon – iPhone XR. Byla možnost podívat se do všech místností, které byly předem vybrané – jednalo se o pokoj, koupelnu a chodbu.

Vrchní sestra, která při fotodokumentaci provázela, se podělila o vlastní vhled na objekty, které se na oddělení často používají, a proto by měly také přijít do vytvářeného obrázkového slovníku. Také upozornila na dokumentované objekty, které se tak často nepoužívají a ve slovníku by zbytečně zabíraly mnoho místa. Všechny objekty byly foceny vícekrát z několika úhlů, aby bylo na konci možné vybrat nejkvalitnější fotografii, která bude vhodná k dalšímu zpracování. Vše se dokumentovalo tak, aby nebyla porušena žádná osobní data – GDPR. Například když se dokumentoval pokoj pacienta na dvoulůžkovém pokoji, kde se nacházel pouze jeden pacient. Pacientovi bylo nejprve vše vysvětleno a až poté se s jeho výslovným dovolením nafotilo lůžko a všechno příslušenství, a to v části pokoje, kde se žádný pacient nevyskytoval. Zdokumentovaly se i objekty, které do slovníku po řádném rozhodování nebyly přidány. Celé fotografování trvalo zhruba 2 hodiny. Fotografie musely být kvalitní s dobře viditelnými detaily.

8.5 Zpracování obrázků a tvorba struktury slovníku

Tento krok byl při vyvážení nového obrázkového slovníku velice důležitý. Před samotným zpracováním obrázků se vytvořil návrh vzhledu, který se za celou dobu několikrát měnil, až vznikla konečná podoba.

8.5.1 První verze

Zpočátku bylo zamýšleno, že v celém obrázkovém slovníku budou využity pouze fotografie sesbírané pomocí fotodokumentace. Ukázalo se ale, že by tato verze nebyla přehledná k učení.

8.5.2 Druhá verze

Ve druhé verzi obrázkového slovníku měly být sesbírané fotografie pouze inspirací. Fotografie místností i jednotlivých objektů měly být přepracovány do kreslené podoby. Tato verze byla ale také zamítnuta, jelikož se v závěru ukázalo, že by bylo jednotlivé překreslování detailů časově velmi náročné.

8.5.3 Třetí verze

Dalším nápadem bylo při tvorbě obrázkového slovníku využít umělou inteligenci. Přesněji se využívaly nástroje ChatGPT 4 a DALLÉ od OpenAI, které jsou v tuto chvíli placené.

ChatGPT 4 je model umělé inteligence, který umí konverzovat a psát text. Byl navržen tak, aby simuloval lidskou konverzaci. DALLÉ je pokročilý systém umělé inteligence schopný vytvářet obrázky na základě textových popisů. Obrázky vygenerované pomocí DALLÉ vycházely z fotografií, které byly pořízeny při fotodokumentaci na oddělení ošetrovatelské péče.

Nejdříve se pomocí ChatGPT 4 vytvářely popisy jednotlivých místností – pokoje, koupelny a chodby. Bylo zapotřebí napsat požadavky pro vytvoření jasného popisu místností, které se dále použily při tvorbě obrázku v DALLÉ. Pro přesnější výsledek bylo vše psáno v anglickém jazyce.

Níže můžete vidět požadavek, který se vložil do ChatGPT 4. Do požadavku byly sepsány všechny nezbytné věci, které se vykytují v typickém standardním pokoji, aby byly ve vygenerovaném obrázku zahrnuty. Následně ChatGPT 4

z požadavku vytvořil úplný popis místnosti pokoje, který se mohl použít pro tvorbu obrázku pomocí DALLE. Tímto způsobem se postupovalo při tvorbě obrázků i u ostatních místností.

Make a prompt for DALLE to create an image for a picture dictionary of a hospital room with all of the furniture like:

- *a medical bed (in the middle) with a blanket, pillow and safety bed rails and an overhead trapeze and a bed controller,*
- *a bedside table,*
- *an armchair on wheels,*
- *a wardrobe.*

Zde je vygenerovaná odpověď na požadavek od ChatGPT, která se poté vložila do DALLE:

Imagine a well-lit, spacious hospital room designed for comfort and functionality. At the center of the room, a medical bed equipped with a soft blanket, a supportive pillow, and safety bed rails ensures the patient's comfort and safety. Attached to the bed, an overhead trapeze bar provides assistance for movement, while a bed controller rests within easy reach, allowing the patient to adjust the bed's position as needed. To the side of the bed, a compact bedside table holds essentials and personal items, neatly organized for convenience. Nearby, an armchair on wheels offers a comfortable seating option for visitors or the patient, designed to be easily moved around the room. Completing the room's furnishings, a practical wardrobe stands against the wall, offering storage for clothing and personal belongings. The room's design emphasizes safety, comfort, and accessibility, creating a peaceful environment for recovery.

V českém překladu:

Vytvoř příkaz pro DALLE, aby vytvořil obrázek pro obrázkový slovník nemocničního pokoje se vším nábytkem, jako je:

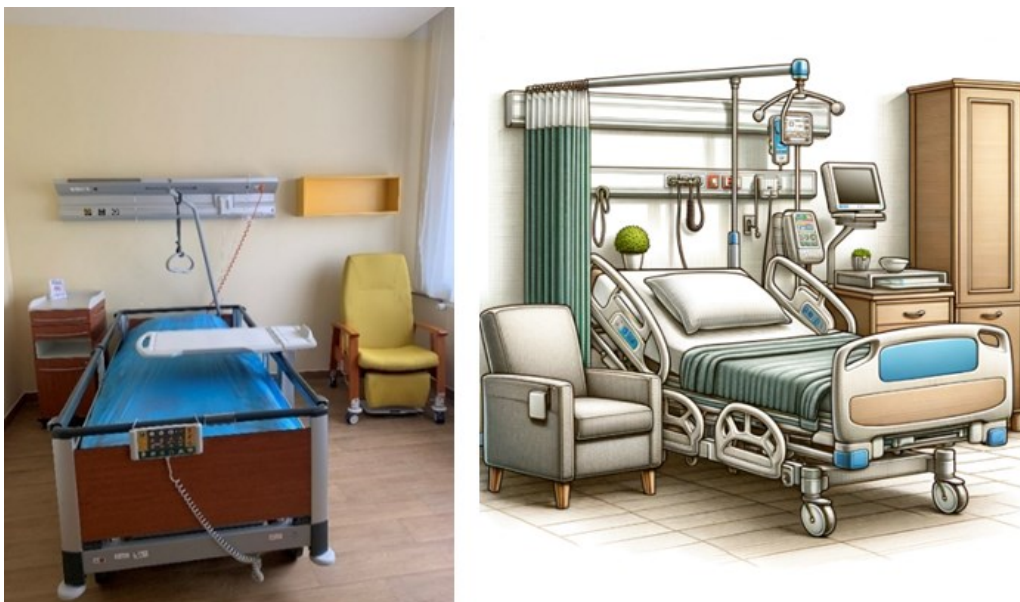
- *nemocniční lůžko (uprostřed) s příkrývkou, polštářem a bezpečnostními zábranami, hrazdou nad hlavou a ovladačem lůžka,*
- *noční stolek,*
- *křeslo na kolečkách,*
- *šatní skříň.*

Přeložená odpověď:

Představ si dobře osvětlený, prostorný nemocniční pokoj navržený tak, aby byl funkční a poskytoval pohodlí. Uprostřed místnosti se nachází nemocniční lůžko vybavené měkkou příkrývkou, podpurným polštářem a bezpečnostními zábranami, které zajišťují pohodlí a bezpečnost pacienta. K lůžku je připevněna hrazda nad hlavou, která pomáhá při pohybu, zatímco ovladač lůžka spočívá na dosah ruky a umožňuje pacientovi nastavit polohu lůžka podle potřeby. Po straně lůžka se nachází kompaktní noční stolek, na němž jsou uloženy nezbytné a osobní věci, které jsou pro větší pohodlí přehledně uspořádány. V blízkosti se nachází křeslo na kolečkách, které nabízí pohodlné sezení pro návštěvy nebo pacienta a je navrženo tak, aby se dalo snadno přemísťovat po místnosti. Vybavení pokoje doplňuje praktická skříň u stěny, která nabízí úložný prostor pro oblečení a osobní věci. Design pokoje klade důraz na bezpečnost, pohodlí a dostupnost a vytváří tak klidné prostředí pro zotavení.

DALLE vygenerovalo z vytvořeného popisu místnosti obrázek pokoje, který je možný vidět na obrázku 1 vpravo. Vytvořilo se mnoho obrázků na podobné bázi. Je zřejmé, že si umělá inteligence doplňuje objekty, které nebyly v požadavku nebo ani nejsou typické pro standardní pokoj (například monitor a květina, které by se v tomto případě daly odstranit), viz obrázek 1 vpravo. Tento obrázek ale nejvíce splňoval zadaná kritéria a potenciálně by se mohl použít do obrázkového slovníku.

Pro porovnání můžete na obrázku 1 vlevo vidět fotografii získanou pomocí fotodokumentace na oddělení ošetrovatelské péče, ze které se vycházelo při vygenerování nového obrázku, který je možné vidět na obrázku 1 vpravo.

Obr. 1 Pokoj – zleva fotka, vygenerovaný obrázek, zdroj: vlastní, DALLE

Dále bylo potřeba vytvořit obrázky objektů typických pro jednotlivé místnosti, které byly později překládány do cílových jazyků. Obrázky vznikaly taktéž přes DALLE. Byl vytvořen další požadavek, který se do DALLE zadal a následně se vygeneroval obrázek daného objektu:

Create a simple drawn hospital bed controller on white background. The controller will have two buttons – bed up, and bed down.

Create a simple drawn adjustable hospital over bed table, make it L shaped, on white background.

V českém překladu:

Vytvoř jednoduchou kresbu ovladače nemocničního lůžka na bílém pozadí. Ovladač bude mít dvě tlačítka – postel nahoru a postel dolů.

Vytvoř jednoduchou kresbu nastavitelného nemocničního stolku k lůžku, tak aby byl ve tvaru písmene L, na bílém pozadí.

Z jednoho požadavku se vytvořilo opět mnoho vygenerovaných obrázků, proto se každý požadavek u jednotlivého objektu musel upravovat až do fáze, kdy se nový obrázek nejvíce podobal předloze. Pro porovnání můžete na obrázku 2 vlevo vidět fotografii získanou fotodokumentací a na obrázku 2 vpravo vygenerovaný obrázek pomocí DALLE. Taktéž se na obrázku 3 vlevo nachází fotografie z oddělení ošetrovatelské péče a na obrázku 3 vpravo vygenerovaný obrázek.

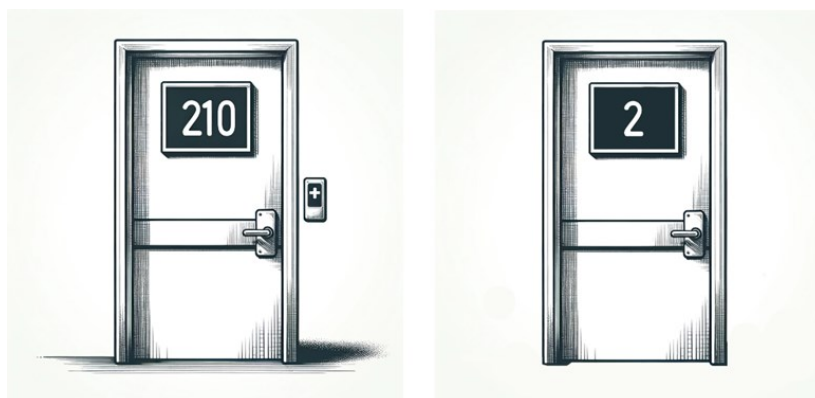

Obr. 2 Ovladač lůžka – zleva fotka, vygenerovaný obrázek; zdroj: vlastní, DALLE

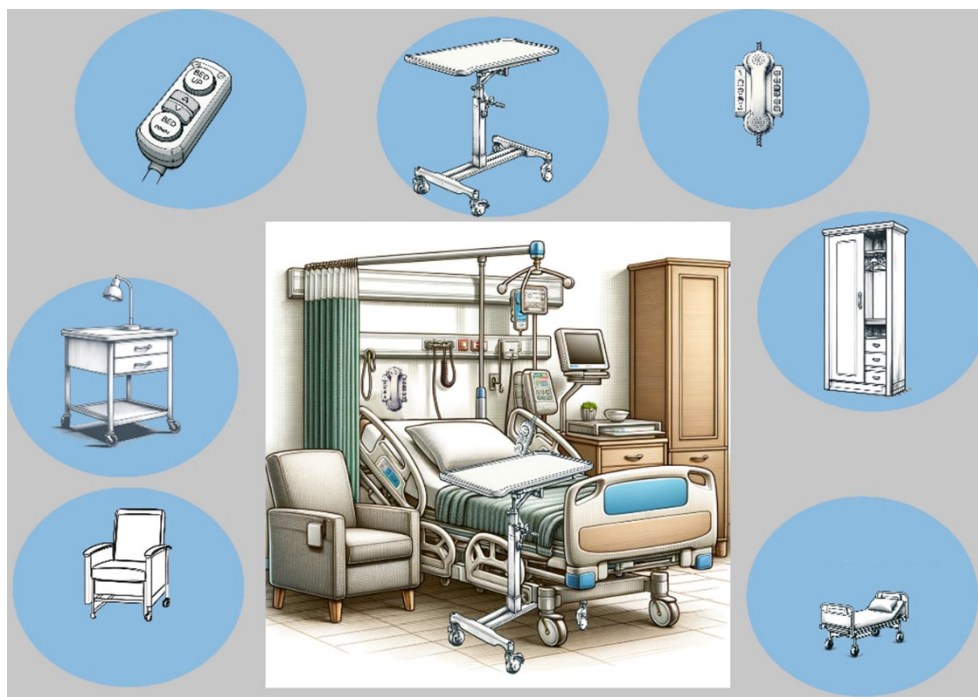
Obr. 3 Jídelní stůl – zleva fotka, vygenerovaný obrázek; zdroj: vlastní, DALLE

Vygenerované obrázky objektů se dále musely upravovat. Zvolili jsme online software Photopea, který byl použit k editaci obrázků a k vytvoření návrhu struktury slovníku. Vygenerovaným obrázkům objektů se odstraňovalo pozadí a v některých případech se obrázek upravoval trochu více. Například na obrázku 4 vlevo můžete vidět dveře před úpravou a na obrázku 4 vpravo dveře po úpravě, kdy hlavní změna byla změna čísla na dveřích a pozadí.

Obr. 4 Vygenerovaný obrázek zleva neupravený, upravený; zdroj: DALLE

Ve fázi, kdy byly vytvořené pomocí DALLE, jak místnosti, tak i jednotlivé objekty, mohl se obrázkový slovník seskládat dohromady. Obrázek místnosti byl umístěn doprostřed přední strany obrázkového slovníku a okolo něj se rozmístily jednotlivé obrázky objektů, které náležely k dané místnosti. Každý objekt byl v barevné bublině, aby bylo později místo na vpisování překladů a bylo zřejmé k jakému objektu překládaná slova náleží. Bylo myšleno i na barevné pozadí. První verze struktury obrázkového slovníku lze vidět na obrázku 5.

Obr. 5 První návrh struktury slovníku; zdroj: DALLE

Tato verze nakonec také nebyla uskutečněna z důvodu, že na vygenerovaných obrázcích místností byly vytvořené objekty, které tam nepatřily a pro standardní pokoj nebyly typické. Bylo by možné jednotlivé objekty odstranit přes nástroj Photopea, ale v tomto případě by to bylo zbytečně těžké a složité. Výsledek by nebyl zcela přesný.

8.5.4 Finální verze

Ve čtvrté, finální verzi byly využity z předchozí verze pouze vygenerované obrázky objektů a místo vygenerovaných obrázků místností se použily fotografie z fotodokumentace, jelikož tyto fotografie byly přesnější a lépe vystihující oddělení ošetrovatelské péče. Se zpracováním této verze pomáhala Zuzana Vernerová, studentka 3. ročníku Vyšší odborné školy Hellichovka, obor propagační grafika, které byly obrázky zaslány. Ta obrázkový slovník seskládala a upravila, rozložení zachovala stejné. Pozadí slovníku se navrhlo bílé, jelikož by jednotlivé obrázky nebyly dobře viditelné a byly by méně kvalitní. Další důvod byl i ekonomický, kdyby si nemocnice obrázkový slovník tiskla sama, barevné pozadí by bylo více nákladné. Barevné zůstaly pouze bubliny okolo jednotlivých vygenerovaných obrázků objektů a lem okolo hlavních obrázků místností.

V konečné fázi vznikly tři archy ve formátu A3, na jejichž přední straně byl umístěn obrázkový slovník. Každý arch byl zaměřen na konkrétní místnost a obsahoval v nadpisu název této místnosti. Pro lepší orientaci byly od sebe místnosti barevně odlišeny: pokoj oranžovou barvou, koupelna modrou a chodba zelenou. Finální strukturu obrázkového slovníku můžete vidět na obrázku 6.

Obr. 6 Finální návrh struktury slovníku; zdroj: vlastní

8.6 Překlad a tvorba výstižné věty

Po vytvoření struktury obrázkového slovníku se musela předem vybraná slova přeložit do anglického a ukrajinského jazyka. Slova se překládala pomocí překladače DeepL a následně se nechala zkontrolovat rodilými mluvčími. Bylo zvažováno, zda ukrajinský jazyk přeložit do latinky nebo azbuky. Při bližší analýze se ukázalo, že azbuka je pro Ukrajince vhodnější volbou pro učení a čtení. Příklad překladu slova do cílových jazyků můžete vidět v tabulce 1, všechny překlady slov jsou k dispozici v příloze A.

Pro každé slovo byla vytvořena výstižná věta s cílem usnadnit zapamatování a efektivní učení nových českých slov. Tyto věty také byly přeloženy do anglického a ukrajinského jazyka. Příklad překladu věty do cílových jazyků můžete vidět v tabulce 2, všechny překlady vět jsou k dispozici v příloze B. Překládané věty byly umístěny na opačnou stranu obrázkového slovníku.

Tab. 1 Příklad překladu slova

Překládané slovo	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
ovladač lůžka	bed controller	регулятор ліжка

Zdroj: vlastní

Tab. 2 Příklad překladu věty

Překládaná věta	Ovladačem lůžka si můžete upravovat svoji polohu.
Překlad do angličtiny	Use the bed controller to adjust your position.
Překlad do ukrajinštiny	Використовуйте регулятор положення ліжка, щоб відрегулювати своє положення

Zdroj: vlastní

8.7 Tisk a laminace obrázkového slovníku

Hotový oboustranný obrázkový slovník se tiskl ve formátu A3 barevným inkoustem a poté byl laminován. Tisk a laminace proběhly na Vyšší odborné škole Hellichovka.

9 Diskuse

Věříme, že tato bakalářská práce přinesla do zdravotnictví nový pohled na zahraniční sestry. Hlavním cílem této práce bylo vytvořit obrázkový česko-anglicko-ukrajinský slovník, který bude nápomocný při komunikaci zahraničním sestram v českých nemocnicích. Výsledný slovník byl úspěšně vytvořen a zpřístupněn na oddělení ošetrovatelské péče v ÚVN.

Při provádění analýzy již dostupných obrázkových slovníků jsme zjistili, že jsou dostupné tzv. komunikační kartičky, na kterých jsou přeložené do několika jazyků základní slovní spojení. Od vzniklého obrázkového slovníku se liší především tím, že komunikační karty jsou určené pro tamní sestry, aby se mohly domluvit se zahraničním pacientem. Naproti tomu obrázkový slovník bude sloužit pro zahraniční sestry pracující v českých nemocnicích k ulehčení adaptace a komunikace na pracovišti.

Zvolili jsme metodu sběru dat pomocí fotodokumentace provedené prostřednictvím přístroje iPhone XR. Nicméně pro další tvorbu obrázkového slovníku by bylo možné zvážit použití profesionálních fotoaparátů, které by poskytly ještě kvalitnější materiál.

V současné fázi je obrázkový slovník aktuální pro oddělení ošetrovatelské péče. Pokud by se slovník rozšířil i na další oddělení v rámci ÚVN, bude nezbytné doplnit objekty, které jsou specifické pro daná oddělení. Je tudíž vhodné pravidelně aktualizovat obsah obrázkového slovníku.

Dále je důležité zajistit edukaci zaměstnanců, aby se seznámili s využitím obrázkového slovníku a věděli, že je k dispozici na jejich oddělení. Personál pak bude efektivně slovník využívat a porozumí jeho obsahu.

Když jsme zpracovávali a upravovali obrázky objektů pomocí umělé inteligence a nástroje Photopea předpoklad času stráveného těmito pracemi byl výrazně kratší než ve skutečnosti. Dalo by se proto přemýšlet o koupi obrázků, místo využití umělé inteligence. Obrázky by byly také kvalitní a za přijatelnou cenu.

Celkově je obrázkový slovník neocenitelným nástrojem pro zlepšení komunikace a porozumění ve zdravotnickém prostředí. Jeho správné využití a aktualizace přispívají k efektivnější péči o pacienty a zvyšují kvalitu poskytovaných služeb.

10 Závěr a doporučení

V této bakalářské práci bylo hlavním úkolem vytvoření obrázkového česko-anglicko-ukrajinského slovníku pro zahraniční sestry pracující v českých nemocnicích. Primárně má sloužit oddělení ošetrovatelské péče v ÚVN, pro než se tvorba obrázkového slovníku zrealizovala. Důvodem pro vznik slovníku byl především fakt, že žádný obrázkový slovník, který by pomáhal nově příchozím zahraničním sestram, není v ÚVN k dispozici.

Před samotnou tvorbou bylo potřeba získat všechny souhlasy k provedení praktické části bakalářské práce a následně se mohla provést analýza, která přispěla k návrhu a implementaci nového obrázkového slovníku.

Obrázkový slovník zahrnuje tři místnosti na oddělení ošetrovatelské péče – pokoj, koupelnu a chodbu, tudíž je rozdělen do tří samostatných archů. Bylo nutné vybrat vhodné objekty typické pro jednotlivé místnosti, které se později překládaly do anglického a ukrajinského jazyka. Proces výběru nebyl snadný. Většina slov byla předem sepsána, aby se na nic nezapomnělo, a v průběhu se doplňovala. Samotný sběr obrázků místností a objektů probíhal pomocí fotodokumentace. Pro fotodokumentaci se používal mobilní telefon – iPhone XR. Zdokumentovány byly všechny potřebné místnosti a objekty bez porušení GDPR.

Během postupného zpracovávání obrázkového slovníku vzniklo několik verzí, které ilustrovaly možné podoby slovníku. Všechny tyto varianty jsou podrobně popsány v této práci. Ve finální verzi byla využita umělá inteligence k vygenerování obrázků objektů, přičemž fotodokumentace posloužila pouze jako inspirace a byly z ní použity pouze obrázky místností.

Na přední straně slovníku se nachází obrázkový slovník, na straně opačné byl vytvořen doplňkový slovník s přeloženými výstižnými větami pro každé přeložené slovo a také s vizuální ilustrací. Při překladu byl využit překladač DeepL a konzultace s rodilými mluvčími.

Výsledný oboustranný obrázkový slovník byl vtištěn ve formátu A3 a následně laminován. Oboustranný náhled obrázkového slovníku je možné vidět v příloze C. Soubory se slovníkem ve formátu pro Adobe Illustrator jsou také přiložené, za účelem případných následných rozšíření a úprav.

Tato bakalářská práce je podkladem pro další rozšíření obrázkového slovníku. Ve slovníku jsou ke každé místnosti obsaženy základní pojmy, které by se v budoucnu mohly obohatit o další.

Další možností by bylo vytvoření obrázkových slovníků zaměřených na jinou tematiku či místnost. Například obrázkový slovník zaměřený na léky, léčebné postupy, dokumentaci atd. Mohla by se zvýšit efektivita komunikace v různých oblastech péče o pacienty.

Obrázkový slovník v tištěné formě je k dispozici na oddělení ošetrovatelské péče v ÚVN. Bylo by vhodné zvážit digitalizaci obrázkového slovníku, tím by se zvýšila dostupnost a flexibilita slovníku a zároveň by bylo možné rozšířit jeho obsah o další důležité objekty.

Dále by mohla být vyvinuta mobilní aplikace / webová stránka, která by umožňovala snadný přístup k obrázkovému slovníku nejen zaměstnancům zdravotnických zařízení, ale i veřejnosti, což by zvýšilo povědomí a porozumění v oblasti zdravotní péče.

Bylo by vhodné provádět pravidelné evaluace a získávat zpětnou vazbu od uživatelů obrázkového slovníku, aby byl slovník neustále aktualizován a přizpůsobován potřebám uživatelů.

Seznam použité literatury

- [1] HUGHES, Frances. Nursing Shortage and Migration: The Benefits and Responsibilities. *CGFNS International* [online]. 2022 [vid. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://www.cgfns.org/nursing-shortage-and-migration-the-benefits-and-responsibilities/?fbclid=IwAR31HILbmWU1Ao34GmZIRMEs1dtSELQ5j-cbyqX6oIUkcrYwSxAWKo42wrs>
- [2] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografické aspekty života cizinců 2022. *Český statistický úřad* [online]. 2023 [vid. 2023-12-29]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/1-demograficke-aspekty-zivota-cizincu-a4xpeeoyes>
- [3] SANDERSON, Matthew, Wadim STRIELKOWSKI a Kateřina HLUŠTÍKOVÁ. Ukrainian Labour Migration in the Czech Republic: Brain-Drain and the Existence of Structural Channels. *Politická ekonomie* [online]. 2014, **62**(4), 542–559. ISSN 00323233. Dostupné z: [doi:10.18267/j.polek.968](https://doi.org/10.18267/j.polek.968)
- [4] THUPAYAGALE-TSHWENEAGAE, G. Migration of nurses: is there any other option? *International Nursing Review* [online]. 2007, **54**(1), 107–109. ISSN 0020-8132. Dostupné z: [doi:10.1111/j.1466-7657.2007.00526.x](https://doi.org/10.1111/j.1466-7657.2007.00526.x)
- [5] ČERŇANSKÁ, Barbara. Migrace. *Encyklopedie Migrace* [online]. 17. leden 2017 [vid. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/migrace/>
- [6] LI, Hongyan, Wenbo NIE a Junxin LI. The benefits and caveats of international nurse migration. *International Journal of Nursing Sciences* [online]. 2014, **1**(3), 314–317 [vid. 2023-11-17]. ISSN 2352-0132. Dostupné z: [doi:10.1016/J.IJNSS.2014.07.006](https://doi.org/10.1016/J.IJNSS.2014.07.006)
- [7] ČERŇANSKÁ, Barbara. Teorie push-pull vlivů na migraci. *Encyklopedie Migrace* [online]. 2018 [vid. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/teorie-push-pull/>

- [8] SALIMAH, R. Walani. Global migration of internationally educated nurses: Experiences of employment discrimination. *International Journal of Africa Nursing Sciences* [online]. 2015. Dostupné z: [doi:https://doi.org/10.1016/j.ijans.2015.08.004](https://doi.org/10.1016/j.ijans.2015.08.004)
- [9] PITTMAN, Patricia, Linda H. AIKEN a James BUCHAN. International Migration of Nurses: Introduction. *Health Services Research* [online]. 2007, 42(3p2), 1275–1280 [vid. 2023-11-26]. ISSN 0017-9124. Dostupné z: [doi:10.1111/j.1475-6773.2007.00713.x](https://doi.org/10.1111/j.1475-6773.2007.00713.x)
- [10] STUDYCORG. Nurse Migration: Major Causative Factors and Effects. *StudyCorgi.com* [online]. srpen 2022 [vid. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://studycorgi.com/nurse-migration/>
- [11] MCELMURRY, Beverly J, Karen SOLHEIM, Rieko KISHI, Marcia A COFFIA a Wendy WOITH. ETHICAL CONCERNS IN NURSE MIGRATION. *Journal of Professional Nursing* [online]. 2006 [vid. 2023-11-27]. Dostupné z: [doi:10.1016/j.profnurs.2006.03.006](https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2006.03.006)
- [12] PUNG, L. X. a Y. S. GOH. Challenges faced by international nurses when migrating: an integrative literature review. *International Nursing Review* [online]. 2017, 64(1), 146–165 [vid. 2023-12-01]. ISSN 14667657. Dostupné z: [doi:10.1111/INR.12306](https://doi.org/10.1111/INR.12306)
- [13] MEDICAL TRIBUNE. Fórum: Dopady války na Ukrajině. *Medical Tribune* [online]. 2022 [vid. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.tribune.cz/komentare/dopady-valky-na-ukrajine/>
- [14] MINISTERSTVO OBRANY ČR. Mnohé zdravotní sestry z Ukrajiny se práce nebojí, přestože musí začínat jako pomocný personál. *Ministerstvo obrany ČR* [online]. 2022 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/mnohe-zdravotni-sestry-z-ukrajiny-se-prace-neboji--prestoze-musi-zacinat-jako-pomocny-personal-235634/>
- [15] KUTNOHORSKÁ, Jana. *Multikulturní ošetřovatelství pro praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4413-1.

- [16] PŮTOVÁ, Barbora. Kulturní šok. *Encyklopedie Migrace* [online]. 2017 [vid. 2023-12-01]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/kulturni-sok/>
- [17] KRISHNARAJ, Shakthivel. What is Cultural Shock and How to Avoid It? *GetGIS* [online]. 2023 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://getgis.org/blog/what-is-cultural-shock-and-ways-to-avoid-it#19>
- [18] IDP EDUCATION. What is culture shock and how to deal? *IDP Education* [online]. 2023 [vid. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://www.idp.com/india/blog/living-abroad-how-to-overcome-culture-shock-while-studying-abroad/>
- [19] SEGAL, Troy. Culture Shock Meaning, Stages, and How to Overcome. *Investopedia* [online]. 2022 [vid. 2023-12-13]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/c/culture-shock.asp>
- [20] KAMAU, Suleiman, Miro KOSKENRANTA, Heli KUIVILA, Ashlee OIKARAINEN, Marco TOMIETTO, Jonna JUNTUNEN, Anna Maria TUOMIKOSKI a Kristina MIKKONEN. Integration strategies and models to support transition and adaptation of culturally and linguistically diverse nursing staff into healthcare environments: An umbrella review. *International Journal of Nursing Studies* [online]. 2022, **136**, 104377 [vid. 2023-12-01]. ISSN 0020-7489. Dostupné z: [doi:10.1016/J.IJNURSTU.2022.104377](https://doi.org/10.1016/J.IJNURSTU.2022.104377)
- [21] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy České republiky. Uznání zahraničního vzdělání a kvalifikace v ČR, tzv. „Nostrifikace“. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2023 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/nostrifikace>
- [22] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Uznávání odborné kvalifikace. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2022 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/uznavani-odborne-kvalifikace>

- [23] CENTRUM CIZINCŮ. Aprobacní zkouška – nelékařská zdravotnická povolání. *Centrum cizinců* [online]. 2023 [vid. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://centrumcizincu.cz/aprobacni-zkouska-nelekarska-zdravotnicka-povolani/>
- [24] NATELA, Ismail. Nostrifikace diplomu v České republice. *InfoCizinci.cz* [online]. 2023 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://infocizinci.cz/cr/nostrifikace-diplomu-v-ceske-republice/>
- [25] CENTRUM CIZINCŮ. Nostrifikace vzdělávání cizinců v ČR. *Centrum cizinců* [online]. 2021 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://centrumcizincu.cz/akce/nostrifikace-vzdelavani-cizincu-v-cr/>
- [26] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy. Uznání odborné kvalifikace pro výkon regulované činnosti. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2021 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/uznani-odborne-kvalifikace-pro-vykon-regulovane-cinnosti-S4384>
- [27] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy České republiky. Co je uznání odborné kvalifikace a jaké existují režimy uznávání v případě usazení? *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2023 [vid. 2023-12-18]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/co-je-uznani-odborne-kvalifikace-a-jake-existuji-rezimy>
- [28] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy. Evropský profesní průkaz. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2022 [vid. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/evropsky-profesni-prukaz-S10480>
- [29] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Uznání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání. *Ministerstvo zdravotnictví ČR* [online]. 2023 [vid. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/uznani-zpusobilosti-k-vykonu-zdravotnickeho-povolani/#aprobacni-zkouska>

- [30] ODBOR BEZPEČNOSTNÍHO VÝZKUMU A POLICEJNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ. Uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2022 [vid. 2023-12-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/uznavani-zahranicniho-vysokoskolskeho-vzdelani.aspx>
- [31] STRNADOVÁ, Alice, Lenka HLADÍKOVÁ, Michaela KNOTKOVÁ H. a ET AL. Koncepce ošetrovatelství. *Věstník č. 9* [online]. 2004 [vid. 2023-12-10]. Dostupné z: https://mzd.gov.cz/wp-content/uploads/wepub/9584/21397/Koncepce_oseetrovatelstvi_vestnik_6_2_021.pdf
- [32] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy. Co je regulovaná činnost či povolání? *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2023 [vid. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/co-je-regulovana-cinnost-ci-povolani>
- [33] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Registrace a výkon nelékařského zdravotnického povolání bez odborného dohledu. *Ministerstvo zdravotnictví ČR* [online]. 2022 [vid. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/registrace-a-vykon-nlzp-bez-odborneho-dohledu/>
- [34] ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR. Národní registr zdravotnických pracovníků (NR-ZP) - ÚZIS ČR. *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR* [online]. 2020 [vid. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.uzis.cz/index.php?pg=registry-sber-dat--narodni-registr-zdravotnickych-pracovniku>
- [35] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, mládeže a tělovýchovy České republiky. Zvláštní informace pro žadatele o nostrifikaci z Ukrajiny. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* [online]. 2023 [vid. 2023-12-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/zvlastni-informace-pro-zadatele-o-nostrifikaci-z-ukrajiny>
- [36] MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. Komunikační karty pro pacienty cizince a zdravotníky. *Ministerstvo zdravotnictví* [online]. 2020 [vid. 2024-

01-12]. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/komunikacni-karty-pro-pacienty-cizince-a-zdravotniky/>

- [37] ČERMÁKOVÁ, Iveta. *Léčíme česky: čeština pro sestry a jiné zdravotníky*. Praha: Univerzita Karlova: Karolinum, 2022. ISBN 9788024654409.

Seznam obrázků

Obr. 1 Pokoj – zleva fotka, vygenerovaný obrázek	38
Obr. 2 Ovladač lůžka – zleva fotka, vygenerovaný obrázek.....	39
Obr. 3 Jídelní stůlek – zleva fotka, vygenerovaný obrázek.....	39
Obr. 4 Vygenerovaný obrázek zleva neupravený, upravený	40
Obr. 5 První návrh struktury slovníku.....	40
Obr. 6 Finální návrh struktury slovníku	42

Seznam tabulek

Tab. 1 Příklad překladu slova.....	43
Tab. 2 Příklad překladu věty	43

Seznam příloh

Příloha A – Tabulky s překlady slov	I
Příloha B – Tabulky s překlady vět	II až IV
Příloha C – Výsledný oboustranný obrázkový slovník	V až VII

Příloha A – Tabulky s překlady slov

Překládané slovo	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
lůžko	bed	ліжко
skříň	wardrobe	гардероб
jídelní stůlek	dining table	обідній стіл
zvonek	bell	дзвони
noční stůlek	bedside table	приліжкова тумбочка
ovladač lůžka	bed controller	регулятор ліжка
křeslo	armchair	крісло

Překládané slovo	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
záchod	toilet	туалет
židle	chair	стілець
zrcadlo	mirror	дзеркало
umyvadlo	washbasin	раковина.
spreha	shower	душ
madlo	handrail	поручень
mobilitní záchod	mobile toilet	мобільний туалет
mobilitní vana	mobile bath	мобільна ванна

Překládané slovo	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
hodiny	clock	години
dveře	door	двері
dezinfekce na ruce	hand sanitiser	дезінфікуючий засіб для рук
rukavice	gloves	рукавички
zdravotnický vozík	medical cart	медичний візок
nádoba na ostré předměty	container for sharp objects	контейнер для гострих предметів
pytle na špinavé prádlo	laundry bags	мішки для білизни
černý pytel na nebezpečný odpad	black bag for dangerous waste	чорний мішок для небезпечних відходів

Příloha B – Tabulky s překlady vět

Překládaná věta	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
Upravím vám lůžko.	I'll make your bed.	Я заправлю ваше ліжко.
Na noční stolek si můžete odložit své brýle.	You can put your glasses on the bedside table.	Ви можете залишити окуляри на тумбочці біля ліжка.
Můžete se posadit do křesla a odpočívat.	You can sit back in the armchair and relax.	Ви можете присісти тавідпочити в кріслі.
Vaše osobní věci jsou uloženy ve skříni.	Your personal belongings are stored in the wardrobe.	Ваші особисті речі зберігаються в шафі.
Přinesla jsem vám na jídelní stolek podnos s obědem.	I placed your lunch tray on the dining table.	Я принесла на обідній стіл вашу тацю з обідем.
Zvonek je signalizační zařízení, přes které si můžete zavolat k sobě sestru.	A bell is a signaling device through which you can call a nurse to you.	Дзвінок – це сигнальний пристрій, за допомогою якого можна викликати до себе медсестру.
Ovladačem lůžka si můžete upravovat svoji polohu.	Use the bed control to adjust your position.	Використовуйте регулятор положення ліжка, щоб відрегулювати своє положення.

Překládaná věta	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
Umyjte si ruce v umyvadle.	Wash your hands in the washbasin.	Мийте руки в раковині.
Můžete si sednou na židli.	You can sit on the chair.	Можете присісти на стілець.
Půjdete se vysprchovat do sprchy.	You're going to take a shower.	Прийміть душ в душевій.
Potřebujete na toaletu?	Do you need to use to the bathroom?	Вам потрібно в туалет?
Počkejte, přivezu vám mobilní záchod.	Wait, I'll get you a mobile toilet.	Зачекайте, я принесу вам мобільний туалет.
Přemístím vás do mobilní vany a umyji vás.	I'm going to move you to the mobile tub and wash you.	Я пересуну вас до пересувної ванни та помию.
Zrcadlo je v koupelně.	The mirror is in the bathroom.	Дзеркало у ванній кімнаті.
Můžete se přidržet madla.	You can hold on to the handrail.	Можете притримуватися поручня.

Překládaná věta	Překlad do angličtiny	Překlad do ukrajinštiny
Tady máme hodiny pro vaši lepší orientaci.	Here's a clock for your better orientation.	Ось годинник для кращої орієнтації в часі.
Chcete zavřít dveře od pokoje?	Do you want to close the door to the room?	Хочете залишити двері до своєї кімнати зачиненими?
Potřebuji si vzít rukavice.	I need to put on gloves.	Мені потрібно надіти рукавички.
Ve zdravotnickém vozíku jsou léky.	There are medications in the medical cart.	У медичному возику знаходяться ліки.
Dezinfekce na ruce se musí doplnit.	The hand sanitizer must be replenished.	Дезінфікуючий засіб для рук необхідно поповнювати.
Použité prádlo se odkládá do pytlů na špinavé prádlo.	Used linen is placed in laundry bags.	Використана білизна складається у мішки для прання.
Použitou jehlu vyhod'te do nádoby na ostré předměty.	Dispose of the used needle in a sharps container.	Утилізуйте використану голку в контейнер для гострих предметів.
Použité rukavice patří do černého pytle na nebezpečný odpad.	Used gloves belong in a black bag for dangerous waste.	Використані рукавички слід класти в чорний пакет для небезпечних відходів.

Příloha C – Výsledný oboustranný obrázkový slovník

POKOJ ROOM KIMHATA

skříň
wardrobe
гардероб

jídelní stůlek
dining table
обідній стіл

zvoněk
bell
дзвоник

ovladač lůžka
bed controller
регулятор ліжка

lůžko
bed
ліжко

noční stůlek
bedside table
приліжкова тумбочка

křeslo
armchair
крісло

 Upravím vám lůžko.
I'll make your bed.
Я заправлю ваше ліжко.

 Vaše osobní věci jsou uloženy ve skříni.
Your personal belongings are stored in the wardrobe.
Ваші особисті речі зберігаються в шафі.

 Na noční stůlek si můžete odložit své brýle.
You can put your glasses on the bedside table.
Ви можете залишити окуляри на тумбочці біля ліжка.

 Přinesla jsem vám na jídelní stůlek podnos s obědem.
I placed your lunch tray on the dining table.
Я принесла на обідній стіл вашу тарілку з обідом.

 Můžete se posadit do křesla a odpočívat.
You can sit back in the armchair and relax.
Ви можете присісти та відпочити в кріслі.

 Ovladačem lůžka si můžete upravovat svoji polohu.
Use the bed controller to adjust your position.
Використовуйте регулятор положення ліжка, щоб відрегулювати своє положення.

 Zvonek je signalizační zařízení,
přes které si můžete zavolat k sobě sestru.
A bell is a signaling device through which you can call a nurse to you.
Дзвінок – це сигнальний пристрій,
за допомогою якого можна викликати до себе медсестру.

KOUPELNA BATHROOM ВАННА КИМНАТА

záchod
toilet
туалет

židle
chair
стілець

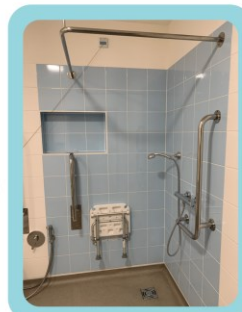
zrcadlo
mirror
дзеркало

mobilní záchod
mobile toilet
мобільний туалет

mobilní vana
mobile bath
мобільна ванна

madlo
handrail
поручень

sprcha
shower
душ

umyvadlo
washbasin
раковина

Umyjte si ruce v umyvadle.
Wash your hands in the washbasin.
Мийте руки в раковині.

Počkejte, přivezu vám mobilní záchod.
Wait, I'll get you a mobile toilet.
Зачекайте, я принесу вам мобільний туалет.

Můžete si sednout na židli.
You can sit on the chair.
Можете присісти на стілець.

Přemístím vás do mobilní vany a umyjí vás.
I'm going to move you to the mobile tub and wash you.
Я пересуну вас до пересувної ванни та помію.

Půjdete se vysprchovat do sprchy.
You're going to take a shower.
Прийміть душ в душевій.

Zrcadlo je v koupelně.
The mirror is in the bathroom.
Дзеркало у ванній кімнаті.

Potřebujete na toaletu?
Do you need to use the bathroom?
Вам потрібно в туалет?

Můžete se přidržet madla.
You can hold on to the handrail.
Можете притримуватися поручня.

CHODBA HALLWAY КОРИДОР

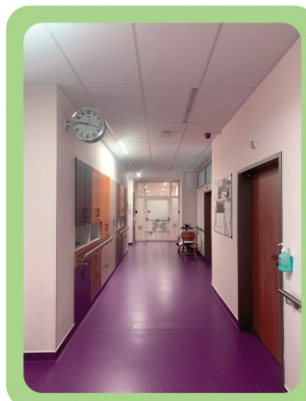
hodiny
clock
години

dveře
door
двері

nádoba na ostré předměty
container for sharp objects
контейнер для гострих предметів

dezinfekce na ruce
hand sanitiser
дезінфікуючий засіб для рук

černý pytel na nebezpečný odpad
black bag for dangerous waste
чорний мішок для небезпечних відходів

rukavice
gloves
рукавички

pytle na špinavé prádlo
laundry bags
мішки для білизни

zdravotnický vozík
medical cart
медичний візок

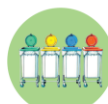
Tady máme hodiny pro vaši lepší orientaci.
Here's a clock for your better orientation.
Ось годинник для кращої орієнтації в часі.

Dezinfekce na ruce se musí doplnit.
The hand sanitizer must be replenished.
Дезінфікуючий засіб для рук необхідно поповнювати.

Chcete zavřít dveře od pokoje?
Do you want to close the door to the room?
Хочете залишити двері до своєї кімнати зачиненими?

Použitě prádlo se odkládá do pytlů na špinavé prádlo.
Used linen is placed in laundry bags.
Використана білизна складається у мішки для прання.

Potřebuji si vzít rukavice.
I need to put on gloves.
Мені потрібно надіти рукавички.

Použitou jehlu vyhodíte do nádoby na ostré předměty.
Dispose of the used needle in a sharps container.
Утилізуйте використану голку в контейнер для гострих предметів.

Ve zdravotnickém vozíku jsou léky.
There are medications in the medical cart.
У медичному візку знаходяться ліки.

Použitě rukavice patří do černého pytle na nebezpečný odpad.
Used gloves belong in a black bag for dangerous waste.
Використані рукавички слід класти в чорний пакет для небезпечних відходів.